

Sygn. akt III PK 63/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa I. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 25 listopada 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 20 grudnia 2013 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 r., VI Pa (...), Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. oddalił apelację powódki I.K. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 26 czerwca 2013 r., IX P (...), w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o przywrócenie do pracy. Sąd pierwszej instancji w miejsce orzeczenia o przywrócenie powódki do pracy u pozwanego pracodawcy zasądził na rzecz powódki kwotę 8.130 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Od wyroku Sądu Okręgowego powódka wniosła skargę kasacyjną, w której zarzuciła naruszenie art. 93 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 30 § 1 pkt 3 k.p., art. 52 § 1 pkt 1 w związku z art. 30 § 4 k.p., art. 6 k.c. w związku z art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 300 k.p., art. 45 § 2 w związku z art. 56 § 1 i 2 oraz w związku z

art. 30 § 4 i art. 52 § 1 pkt 1 k.p., art. 378 § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 382 k.p.c., art. 6 k.c. w związku z art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 328 § 2 i w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania powódka uzasadniła w pierwszej kolejności powołaniem się na potrzebę "wykładni przepisu prawnego (udzielenia odpowiedzi) budzącego poważne wątpliwości" (art. 93 ust. 2 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) w zakresie rozstrzygnięcia kwestii "czy akt powołania na stanowisko inspektora kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stanowi powierzenie pełnienia funkcji organu kontroli ZUS (...) i odwołanie z tego stanowiska (...) nie powoduje rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych". Ponadto skarga kasacyjna - zdaniem powódki - jest oczywiście uzasadniona, co również przemawia za potrzebą jej rozpoznania. Według powódki powołanie inspektora kontroli Zakładu (odwołanie inspektora z tego stanowiska) przez Prezesa ZUS w trybie przewidzianym w art. 93 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie prowadzi do nawiązania (ustania) stosunku pracy z powołania w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy. W sytuacji, gdy powołanie pracownika ZUS na stanowisko inspektora kontroli nie kreuje nowego stosunku pracy (z powołania), to odwołanie go z tego stanowiska nie oznacza równoczesnego rozwiązania umowy o pracę łączącej pracownika z Zakładem. Skoro w tym przypadku umowa o pracę jest "podstawowym stosunkiem pracy", to rozwiązanie takiego stosunku z pracownikiem, który został odwołany ze stanowiska inspektora kontroli Zakładu wymaga od pracodawcy złożenia pracownikowi odrębnego oświadczenia rozwiązującego umowę o pracę. Mając to na względzie należy zdaniem powódki uznać, że akt powołania jej na stanowisko inspektora kontroli Zakładu z dnia 17 grudnia 2002 r. spowodował powołanie na to stanowisko w ramach już istniejącego stosunku pracy (nawiązanego na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony), natomiast akt odwołania jej z tego stanowiska z dnia 27 czerwca 2005 r. "równocześnie nie stanowił podstawy rozwiązania umowy o pracę". Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i orzeczenie co do istoty sprawy oraz zasądzenie od strony pozwanej kosztów procesu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powódka uważa, że wniesiona przez nią skarga powinna zostać rozpoznana przede wszystkim z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia "precedensowego" zagadnienia prawnego dotyczącego wykładni art. 93 ust. 2 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zakresie użytych w tym przepisie terminów "powołuje" i "odwołuje". Tego poglądu Sąd Najwyższy jednak nie podziela, wobec czego wskazana okoliczność nie jest argumentem przemawiającym za potrzebą rozpoznania skargi. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie bowiem przyjmuje się, że sformułowanie "istotnego zagadnienia prawnego" - aby mogło uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania - musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie powinno: 1) przybrać formę zapytania (wypowiedzi pytającej), 2) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych ustaleń, 3) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, aby umożliwiło udzielenie uniwersalnej odpowiedzi w kwestii jurydycznej, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu sądowego, 4) dotyczyć problemu, który rzeczywiście (a nie pozornie) budzi istotne (poważne) wątpliwości prawne. Wszystkie wymienione przesłanki powinny zostać spełnione łącznie. Tych wymagań powódka nie spełniła, gdyż sformułowany przez nią problem prawny nie pozostaje w adekwatnym związku z podstawą faktyczną i prawną orzeczenia Sądu drugiej instancji.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego (od którego apelację oddalono wyrokiem Sądu Okręgowego) o przyznaniu powódce odszkodowania z tytułu wadliwego rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia opiera się na stanowczym

ustaleniu, zgodnie z którym pomiędzy stronami sporu doszło do rozwiązania stosunku pracy. Sądy orzekające ustaliły (a tym ustaleniem Sąd Najwyższy pozostaje związany na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że pozwany pracodawca odwołał powódkę ze stanowiska inspektora kontroli i w dniu 30 czerwca 2005 r. złożył pracownicy wyraźne oświadczenie o rozwiązaniu z nią umowy o pracę bez wypowiedzenia w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Doszło więc do rozwiązania stosunku pracy i to otwierało powódce drogę do kwestionowania przed sądem pracy legalności (zasadności) czynności podjętej przez pracodawcę (z czego powódka skorzystała). Ważne jest również, że powódka nie negowała rozwiązania z nią stosunku pracy, skoro w terminie ustawowym (w dniu 11 lipca 2005 r.) wniosła do sądu pozew przeciwko byłemu pracodawcy z żądaniem przywrócenia (a nie dopuszczenia) jej do pracy. Kwestionowanie przez powódkę dopiero na etapie postępowania kasacyjnego rozwiązania stosunku pracy łączącego ją ze stroną pozwaną (co można wyprowadzić z treści wywodów zawartych w uzasadnieniu skargi) jest niemożliwe w świetle art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Już z tej przyczyny rozstrzygnięcie przedstawionej w skardze wątpliwości dotyczącej wykładni art. 93 ust. 2 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (czy odwołanie pracownika ZUS ze stanowiska inspektora kontroli samo w sobie rodzi skutek polegający na rozwiązaniu stosunku pracy?), nie ma wpływu na wynik sporu.

Kolejną istotną okolicznością faktyczną, która stanowiła podstawę wyrokowania Sądów obu instancji było stwierdzenie, że pracodawca przez rozwiązanie z powódką umowy o pracę dopiero w dniu 30 czerwca 2005 r. (podczas, gdy już 9 maja 2005 r. dysponował wiarygodną informacją o przyczynie uzasadniającej rozwiązanie umowy o pracę ze skutkiem natychmiastowym z winy powódki), uchybił jednomiesięcznemu terminowi, o którym mowa w art. 52 § 2 k.p. Z tej przyczyny rozwiązanie umowy o pracę z powódką było prawnie wadliwe, co uzasadniało uwzględnienie powództwa. Jednakże w oparciu o całokształt materiału dowodowego Sąd Rejonowy (a w dalszej kolejności Sąd drugiej instancji) doszedł do wniosku, że przywrócenie powódki do pracy (czyli orzeczenie zgodne z żądaniem pozwu - art. 56 § 1 k.p.) byłoby niecelowe, gdyż powódka swoim nagannym zachowaniem (nieuprawnionym wejściem do systemu informatycznego i przekazaniem poufnych danych osobie z zewnątrz), utraciła przymiot legitymowania

się nienaganną opinią w rozumieniu art. 93 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec powyższego Sądy nie uwzględniły roszczenia powódki o restytucję stosunku pracy i zamiast tego orzekły o należnym jej zryczałtowanym odszkodowaniu w wysokości przewidzianej w art. 58 k.p.

Podstawę materialnoprawną wyroków Sądów obu instancji stanowiły art. 56 § 2 w związku z art. 45 § 2 k.p., a tylko pośrednio przepisy szczególne ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 93 ust. 1 pkt 2). Oznacza to, że problem prawny, który uzasadniałby potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania, powinien dotyczyć tych regulacji prawnych, a nie innych przepisów. Tymczasem w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powódka zupełnie pominęła tę kwestię, koncentrując się w całości na przedstawieniu wywodów poświęconych charakterowi prawnemu powołania pracownika ZUS na stanowisko inspektora kontroli (odwołania z tej funkcji). W związku z tym należy uznać, że wyjaśnienie problemu, który wskazano w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym i przyjętej podstawie prawnej zaskarżonego wyroku. Nie jest więc istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243).

Z analogicznych względów skargi powódki nie można uznać za oczywiście uzasadnioną, bowiem zaskarżone nią orzeczenie Sądu drugiej instancji nie jest dotknięte brakami widocznymi "na pierwszy rzut oka", bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 oraz z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107). Obszerne wywody zawarte w uzasadnieniu skargi prowadzą do wniosku, że powódka aktualnie kwestionuje dojście do rozwiązania stosunku pracy. Takie twierdzenie pozostaje jednak w sprzeczności z ustaleniami faktycznymi i samą istotą rozpoznawanej sprawy (powództwem o przywrócenie do pracy, które to roszczenie wynika z rozwiązania stosunku pracy). Sąd Okręgowy (podobnie, jak wcześniej Sąd Rejonowy) szeroko i wnikliwie ocenił materiał dowodowy sprawy i na

jego podstawie wydał rozstrzygnięcie o niecelowości przywracania powódki do pracy u strony pozwanej. Orzeczenie w tym zakresie szczegółowo umotywował, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące oceny celowości (niecelowości) restytucji stosunku pracy. W takiej sytuacji z całą stanowczością należy wykluczyć formułowaną przez powódkę tezę o rażących brakach zaskarżonego orzeczenia.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.